

สกก วัตถุ ๗

“อุปมาเทน มขวาติ อิมं ธมฺมเทศนํ สตุถา เวสาลี
นิสสาย กุฎาคารสาลาयํ วิหรนฺโต สกกํ เทวราชานํ อารพฺภ กเถสิ ๗

เหตุที่ท้าวสักกะได้พระนามต่าง ๆ

(หน้า ๙๕ -๙๖ เวสาลีย์ หิ มหาติ - เทวานมินฺโทติ วุจฺจติ)

เวสาลีย์ หิ มหาติ นาม ลิจฺฉวี วสติ ๗ โส ตถาคตฺส
สกกปญฺหสฺสตุตฺตนฺตเทศนํ สุตฺวา “สมฺมาสมฺพุทฺโธ สกกสฺส สมฺปตฺตี
มหตี กตฺวา กเถสิ; ทิสฺวา นุ โข กเถสิ อุทาทุ อทิสฺวา, ชานาติ
นุ โข สกกํ อุทาทุ โน; ปุจฺฉิสฺสามิ นนฺติ จินฺเตสิ ๗ อถโฆ
มหาติ ลิจฺฉวี, เยน ภควา, เตนฺอุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ
อภิวาเทตฺวา เอกมนฺตํ นิสีทิ; เอกมนฺตํ นิสินฺโน โข มหาติ ลิจ
ฉวี ภควนฺตํ เอตทโวจ “ทิฏฺฐโห โข ภนฺเต ภควตา สกโก เท
วานมินฺโทติ ๗ “ทิฏฺฐโห โข เม มหาติ สกโก เทวานมินฺโทติ ๗ “โส
หิ นฺน ภนฺเต สกกปฏฺฐิรูปโก ภวิสฺสตี, ทฺททโส หิ ภนฺเต สกโก
เทวานมินฺโทติ ๗ “สกกญฺจาหํ มหาติ ปชานามิ สกกกรณฺเ จ ธมฺเม;
เยสญฺจ ธมฺมานํ สมาทินฺนตฺตา สกโก สกกตฺตํ อชฺฌคา, เต จ
ปชานามิ; สกโก มหาติ เทวานมินฺโท ปุพฺเพ มนุสฺสญฺโตสมาโน
มโฆ นาม มาณโว อโหสิ, ตสฺมา ‘มขวาติ วุจฺจติ; สกโก
มหาติ เทวานมินฺโท ปุพฺเพ มนุสฺสญฺโต สมาโน ปุเร,
ทานํ อทาสี, ตสฺมา ‘ปุรินฺทโทติ วุจฺจติ; สกโก มหาติ เทวานมินฺโท
ปุพฺเพ มนุสฺสญฺโต สมาโน สกกจฺจํ ทานํ อทาสี, ตสฺมา ‘สกโกติ
วุจฺจติ; สกโก มหาติ เทวานมินฺโท ปุพฺเพ มนุสฺสญฺโต สมาโน

อวสถํ อทาสี, ตสฺมา ‘วาสโวติ วุจฺจติ; สกฺโก มหาติ เทวานมินฺโท
 สหสฺสํ อตฺถํ มุหุตฺเตน จินฺเตสิ, ตสฺมา ‘สหสฺสกุโขติ วุจฺจติ;
 สกฺกสฺส มหาติ เทวานมินฺทสฺส สุชาตา นาม อสุรกณฺญา ปชาปติ,
 ตสฺมา ‘สุขมฺปตฺตีติ วุจฺจติ; สกฺโก มหาติ เทวานมินฺโท เทวานํดาว
 ตฺีสถานํ อีสฺสริยาธิปจฺจํ รัชฺชํ กาทเรสิ, ตสฺมา ‘เทวานมินฺโทติ วุจฺ
 จติ;

ท้าวสักกะสมาทานวัตตบท ๗

(หน้า ๙๖ - ๙๗ สกฺกสฺส มหาติ - วตฺวา อตฺีตํ อาทริ)

สกฺกสฺส มหาติ เทวานมินฺทสฺส ปุพฺเพ มนุสฺสภุตฺตสฺส
 สมานสฺส สตฺต วตฺตปทานิ สมตฺตานิ สมาทินฺนานิ อเหตุํ, เยสํ
 สมาทินฺนตฺตา สกฺโก สกฺกตฺตํ อชฺฌคา ฯ กตฺมานิ สตฺต? ยาวชิวํ
 มาตาเปตฺภิโร อสฺสํ; ยาวชิวํ กุเล เชฏฺฐาปจายี อสฺสํ; ยาวชิวํ
 สณฺหวาใจ อสฺสํ; ยาวชิวํ อปีสุณฺวาใจ อสฺสํ; ยาวชิวํ วิคต-
 มลฺมจฺเจเรน เจตฺสา อคารํ อชฺฌาวเสยฺยํ; มุตฺตจาโค ปยตฺปาณิ
 โวสฺสศฺครโต ยาจโยโค ทานสํวิภาครโต; ยาวชิวํ สจฺจวาใจ
 อสฺสํ; ยาวชิวํ อกฺโกธโน อสฺสํ, สเจ เม โกโธ อฺปฺปชฺเชยฺย,
 จิปปเมว นํ ปฏฺวิเนยฺยนฺติ, สกฺกสฺส มหาติ เทวานมินฺทสฺส ปุพฺเพ
 มนุสฺสภุตฺตสฺส สมานสฺส อิมานิ สตฺต วตฺตปทานิ สมตฺตานิ
 สมาทินฺนานิ อเหตุํ, เยสํ สมาทินฺนตฺตา สกฺโก สกฺกตฺตํ อชฺฌคาติ ฯ

(อิทํ เวยฺยากรณํ อโวจ สุกฺโต สตฺถา อิทํ เวยฺยากรณํ วตฺวาน อถ
 อปรํ เอตํ คาถาพนฺธํ อโวจ)

“มาตาเปติภร ชนตุ	กุล เชฏฐาปจายิน
สณห์ สจิลสมภาส	เปสฺสณฺเยยฺยปฺปทายิน
มจฺเจรวินเเย ยุตฺต	สจฺจํ โภธาภิกุํ นร
ตํ เว เทวา ตาวตีสสา	อาหุ สปฺปริโส อิตฺติ ๕

“อิทํ มหาติ สกฺเคน มหมมาณวกาเล กตํ กมฺมนฺติ วตฺวา
 ปฺนฺ เตน “กถํ ภานฺเต มหมมาณโว ปฺฏิปชฺชตฺติ ตสฺส ปฺฏิปตฺตํ
 วิตุถารโต โสตุกาเมน ปฺญฺโจ “เตนหิ มหาติ สฺสณฺาหิติ วตฺวา
 อตฺตํ อหริ:

เรื่องราวของมหมมาณพกับสหาย ๓๓ คน

(หน้า ๙๗ - ๙๙ อตีเต มคธรรุเจ - กมฺมนฺเต กาทุํ วฏฺฐตฺติ)

อตีเต มคธรรุเจ อจลคามे มโฆ นาม มาณโว คาม-
 กมฺมกรณฺญจानํ คนฺตฺวา อตฺตโน จิตฺตฺจฺจฺจเน ปาถนฺเตน ปัสสุ
 วิยฺยหิตฺวา รมณฺิยํ กตฺวา อฏฺฐาสิ ๕ อปโร ตํ พาหุณา ปหริตฺวา
 ตโต อปเนตฺวา สยํ ตตฺถ อฏฺฐาสิ ๕ โส ตสฺส อกฺขณฺิตฺวา อณฺฺ
 จานํ รมณฺิยํ กตฺวา อฏฺฐาสิ ๕ ตโตปิ นํ อณฺฺโย พาหุณา ปหริตฺวา
 อปเนตฺวา สยํ ตตฺถ อฏฺฐาสิ ๕ โส ตสฺสปิ อกฺขณฺิตฺวา อณฺฺ
 จานํ รมณฺิยํ กตฺวา จิตํ ๕ อิติ ตํ เคหโต นิกฺขนฺตา นิกฺขนฺตา
 ปฺริสา พาหุณา ปหริตฺวา โสธิตฺโสธิตฺตฺจฺจฺจนโต อปเนตฺสุ ๕ โส สพฺเพปิ
 เต สฺจฺจิตา ชาตา, อิมินา กมฺเมน มยฺหํ สุขทายเคน ปุณฺณกมฺเมน
 ภวิตพฺพนฺติ จินฺเตตฺวา ปฺนฺทิวเส กุฑฺฑาทลมาทาย ขลมนฺฺทลมนตฺตํ
 จานํ รมณฺิยํ อกาสิ ๕ สพฺเพ คนฺตฺวา ตตฺถเวย อฏฺฐํสุ ๕ อถ เนตฺ
 สิตสมเเย อคฺคิ กตฺวา อทาสิ, คิมฺหากาเล อุกํ ๕ ตโต “รมณฺิย

ฌานัน นาม สพฺเพสํ ปิยํ, กสฺสจฺจ อปฺปิยํ นาม นตฺถิ, อิตฺโต
 ปุณฺณจาย มยา มคฺคํ สมนํ กโรนฺเตน วิจฺริตฺตํ วัณฺณตฺตีติ จินฺนเตตฺวา
 ปาโตว นิกฺขมิตฺวา มคฺคํ สมนํ กโรนฺโต จินฺนิตฺวา หริตฺตพฺพยุตฺตกา
 รุกฺขสาขา หรณฺโต วิจฺรติ ฯ อถ นํ อปฺโร ทิสฺวา อาห “สมฺม กิ
 กโรสฺสตีติ ฯ “มยฺหํ สคฺคคามินํ มคฺคํ กโรมิ สมฺมาติ ฯ “เตนฺหิ อหํปิ
 เต สหาโย โหมีติ ฯ “โหหิ สมฺม, สคฺโค นาม พหุณฺํ ปิโย
 มนาไปฺติ ฯ ตโต ปุณฺณจาย เทว ชนา อเหตุํ ฯ เต ทิสฺวา ตเถว
 ปุจฺฉิตฺวา สุตฺวา ว อปฺโรปิ เตสํ สหาโย ชาโต; เอวํ อปฺโรปิ
 อปฺโรปิติ สพฺเพปิ เตตฺตํส ชนา ชาตา ฯ เต สพฺเพปิ กุฑฺฑทาลาทิหตฺถา
 มคฺคํ สมนํ กโรนฺตา เอกโยชนทฺวิโยชนมตฺตํ ฌานัน คจฺฉนฺติ ฯ เต
 ทิสฺวา คามโกชโก จินฺนเตสฺสิ “อิมเ มนุสฺสา อโยเค ยุตฺตา;
 สเจปิ อิมเ อรณฺณโต มจฺฉมฺสาทีนํ วา อาหเรยฺยํ สุรํ วา กตฺวา
 ปิเวยฺยํ อณฺณํ วา ตาทิสํ กมฺมํ กเรยฺยํ, อหํปิ กิณฺจิจิ ลเภยฺยนฺติ ฯ
 อถ เน ปกฺโกสาเปตฺวา ปุจฺฉิ “กิ กโรนฺตา วิจฺรธาติ ฯ “สคฺคมคฺคํ
 สามีติ ฯ “ฆรราวาสํ วสนฺเตหิ นาม เอวํ กาคฺตุํ น วัณฺณตฺติ, อรณฺณโต
 มจฺฉมฺสาทีนํ อหริตฺตํ สุรํ กตฺวา ปาตํ นานปฺปกาเร จ กมฺมนฺเต
 กาคฺตุํ วัณฺณตฺตีติ ฯ

ข้างไม่เหยียบเพราะอานูภาพแห่งเมตตา

(หน้า ๙๙- ๑๐๐ เต ตสฺส วจนฺสฺส - ปตฺตี นาฬฺสฺ)

—————> เต ตสฺส วจนฺ ปฏิกฺขิปีสุ ปุณฺปุณฺ วุจฺจมานาปี
 ปฏิกฺขิปีสุเยว ฯ โส กุชฺฌิตฺวา “นาเสสฺสสามิ เนติ รลฺโย สนฺตึกํ
 คนฺตฺวา “โจเร เทว วคฺคพฺนฺเชน วิจฺรนฺเต ปสฺสามีติ วตฺวา, “คจฺจ
 เต คเหตุวฺวา อานะหีติ วุตฺเต, ตถา กตฺวา รลฺโย ทสฺเสสิ ฯ ราชฯ
 อวิมฺลิตฺวาว “หตฺถินา มทฺทาเปถาติ อานฺนาเปสิ ฯ มโฆ เสสฺสานํ
 โอวาทํ อทาสิ “สมฺมา จเปตฺวา เมตฺตํ อลฺโย อมฺหากํ อวสฺสโย
 นตฺถิ, ตุมฺहे กตฺถจฺจิ โภปี อกตฺวา รลฺเย จ คามโฆชเก จ
 มทฺททนหตฺถิมฺหิ จ อตฺตนิ จ เมตฺตจฺจิตฺเตน สมจฺจิตฺตา ว โหถาติ ฯ เต
 ตถา กรึสุ ฯ อถ เนสํ เมตฺตานุภาเวน หตฺถิ อฺปสงฺกมิตฺุ น วิสฺหิ ฯ
 ราชฯ ตมตฺถํ สุตฺวา “พฺหุ มนุสฺเส ทิสฺวา มทฺทิตฺุ น วิสฺหิสฺสตี,
 คจฺจถ กฺกุสฺสาเรณ ปฏิจฺฉาเทตฺวา มทฺทาเปถาติ อห ฯ เต กฺกุสฺสาเรณ
 ปฏิจฺฉาเทตฺวา มทฺทิตฺุ เปสิยมาโน หตฺถิ ทูรโต ว ปฏิกฺกมิ ฯ ราชฯ
 ตํ ปวตฺตี สุตฺวา “การณฺเนนตฺถ ภาวิตพฺพนฺติ เต ปกฺโกสาเปตฺวา
 ปุจฺฉิ “ตาทา มํ นิสฺสาย ตุมฺहे กิ น ลภถาติ ฯ “กิเมตํ เทวาทิ ฯ
 “ตุมฺहे กิร วคฺคพฺนฺเชน โจรา หุตฺวา อรลฺเย วิจฺรถาติ ฯ “โก
 เอวมาห เทวาทิ ฯ “คามโฆชโก ตาทาติ ฯ “น มยฺ เทว โจรา,
 มยฺ ปน อตฺตโน สคฺคมคฺคํ โสเชนฺตา อิทฺถจฺิทฺถจ กโรม;
 คามโฆชโก อมฺเห อกฺุสฺลกิริยาย นิโยเชตฺวา อตฺตโน วจนฺ
 อกโรนฺเต นาสฺตฺกาโม กุชฺฌิตฺวา เอวมาหฺาติ ฯ อถ ราชฯ เตสํ
 กถํ สุตฺวา โสมนสฺสปฺปตฺโต หุตฺวา “ตาทา อยฺ ติรจฺฉาโน ตุม
 หากํ คุณฺเ ชานาติ, อหํ มนุสฺสญฺโต ชานิตฺุ นาสกฺขี, ขมถเม

ติ, เอลจ ปน วตฺวา สปุตฺตทาร์ คามโกชกั เตสั ทาสั ตั
 หตฺถิ อารโหณียั ตลฺจ คามั ยถาสุขั ปรีโภคั กตฺวา อทาสิ ฯ
 เต “อิเธว โน ปุณฺณสฺสานิสฺโส ทิฏฺฐโจติ ภิชฺยโยโส มตฺตตาย
 ปสนฺนมนฺสา หุตฺวา ตั หตฺถิ วาเรน อารุยฺห กจฺจนฺตา มนฺตยิสฺสุ
 “อิทานิ อมฺเหหิ อติเรกตรั ปุณฺณั กาทพฺพนฺติ ฯ “กั กโรมาติ ฯ
 “จาทุมฺมหาปเถ ถาวรึ กตฺวา มหาชนฺสส วิสฺสมนฺสาลั กริสฺสามาติ ฯ
 เต วฑฺฒกั ปกฺโกสาเปตฺวา สาลั ปฏฺฐเปตฺสุ, มาตฺตุคาเมสฺสุ ปน
 วิคตฺจจนฺตตาย ตสฺสา สาลาย มาตฺตุคามานั ปตฺตี นาทฺสุ ฯ

มฆมาณพมิกิริยา ๔ คน

(หน้า ๑๐๐ - ๑๐๑ มฆสฺส ปน เคเห - นามั น ปณฺณายติ)

มฆสฺส ปน เคเห “สุนฺนทา สุจิตฺตา สุธมฺมา สุชาตาติ จตฺสฺโส
 อิตฺถิโย โหนฺติ ฯ ตาสฺสุ สุธมฺมา วฑฺฒกิณา สทฺธิ เอกโต หุตฺวา
 “ภาทิก อิมิสฺสา สาลาย มั เชฏฺฐกั กโรหิตฺติ วตฺวา ลลฺจ อทาสิ ฯ
 โส “สาธฺฐติ สมฺปฏฺิจฺจิตฺวา ปจฺมเมว กณฺณิกรฺกขั สุกฺขาเปตฺวา
 ตจฺเจตฺวา วิชฺฉิตฺวา กณฺณิกั นิฏฺฐาเปตฺวา “สุธมฺมา นาม อัย
 สาลาติ อกฺขรานิ จินฺทิตฺวา วตฺถเนน ปลิวเจตฺวา จเปสิ ฯ อถ เน
 วฑฺฒกั สาลั นิฏฺฐาเปตฺวา กณฺณิกาโรปนทิวเส “อโห อยฺยา
 เอกั กรณียั น สริมฺหาติ อาห ฯ “กั นาม โภติ ฯ “กณฺณิกนฺติ ฯ
 “โหตฺตุ ตั อahrtิสฺสามาติ ฯ “อิทานิ จินฺนรฺกฺเขน กาทฺตุ น สกฺกา
 ปุพฺเพเยว จินฺทิตฺวา ตจฺเจตฺวา วิชฺฉิตฺวา จปิตกณฺณิกั ลทฺฐั
 วฏฺฐตฺตีติ ฯ “อิทานิ กั กาทพฺพนฺติ ฯ “สเจ กสฺสจฺจิ เคเห นิฏฺฐาเปตฺวา
 จปิตา วิกฺกายิกกณฺณิกา อตฺถิ, สา ปรีเยสิตพฺพาติ ฯ เต ปรีเยสนฺตา

สุธมฺมาย เคเห ทิสฺวา สหสฺสํ ทตฺวา มฺเลน น ลภีสุ ฯ “สเจ มํ
 สาถาย ปตฺตีกํ กโรถ, ทสฺสามีติ วุตฺเต, “มยํ มาตุคามานํ
 ปตฺตี น ทมฺหาติ อํหํสุ ฯ อถ เน วฑฺฒกึ อํห “อຍຍာ တုမ္မေ
 ကိ ကဇေ, ဧပေတုာ ပုရဟ္မလောကံ ဝလ္လံ မာတုကာမရိတဗ္ဗဇာနဏနာမ
 နတုဂိ, ကဏ္ဍာဇ ကဏ္ဍဂံ, အေဝံ နုဏ္ဍေ, ဝမ္မဟံ ကမ္မံ ဂိဗ္ဗဉ်
 ကမိန္ဒုတိတိ ဟံ တေ “ဓာဇ္ဇုတိ ကဏ္ဍဂံ ကဏ္ဍေ ဓာဇ် ဂိဗ္ဗဇာပေတုာ
 တိဇာ ဝိဂ္ဗဇ်ဇု; အေကဓမ္မံ ဂိဗ္ဗဇာဇေ ဝိဇ္ဇာဇာနံ ဝဇ္ဇာဇာနံ ကိရိဇ္ဇု,
 အေကဓမ္မံ တုကုတဏံ, အေကဓမ္မံ ကိလဏဏံ ဟံ တေတုတိဇ် ဇာနာ တေတုတိဇ် ဖလကဏိ
 ပလုဇာပေတုာ ဟတုဂိဇ္ဇု ဇလ္လံ အံဟံ “အာကုန္တုဂေ အာကုန္တုာ
 ယဇ္ဇု ဝတုတုဖလဂေ ဂိဇ္ဇုတိ, တံ ကဏ္ဍေ ဖလကဓာမိဂဇ္ဇုဇေ ကေ
 ပတိဗ္ဗဇာပေတုာ, တဇ္ဇု ပာတပရိကမ္မံ ပိဗ္ဗဇိပရိကမ္မံ ဇာတဏိယဂေဇဏိယဇ္ဇာနာ
 ဇပုဗာနိ ဖလကဓာမိဂဇ္ဇုဇေ ဂာဝေ ဂာဝိဇ္ဇုတိတိ ဟံ ဟတုဂိ အာကုန္တု
 ကဏ္ဍေ ဖလကဓာမိဂဇ္ဇုဇေ ဇာနံ ဇေတိ ဟံ ဇေ တဇ္ဇု တံဘိဝံ ကတုတုပု
 ကရိတိ ဟံ မဏိ ဇာဇာယ ဝိဘုဇေ အေံ ဂေဝိဇာရုဂုဇံ ဇေပေတုာ တဇ္ဇု
 မုဇေ ပာဇာဏဖလကံ ဝတုဂိ ဟံ ဇာဇ် ပရိဗ္ဗဇပရိဗ္ဗဇာ ကဏ္ဍဂံ ဝေလဂေတုာ
 ဝကုဇာနိ ဝာဇေတုာ “ဇုဇမ္မာ ဂာမ ဇာဇာတိ ဝတုဂိ, တေတုတိဇ်ဇာနာ
 ဂာမံ ဂ ပလုဇာယတိ ဟံ

เอวํ ปัสฺสียภาวํ อาปชฺชิตฺวา จีวิตปริโยसानเน ตาวตีสกฺวเน
สกุโก เทวราชา หุตฺวา นิพฺพตฺติ ฯ เตปิสฺส สหายกา ตตฺถเวย
นิพฺพตฺตีสฺสุ ฯ วทฺธมกั วิสสุกมฺมเทวปฺตฺโต หุตฺวา นิพฺพตฺติ ฯ

เทวดากับอสูรทำสงครามกัน

(หน้า ๑๐๓ -๑๐๔ ตทา ตาวตีสกฺวเน – นาม หตฺถิ อโหสิ)

ตทา ตาวตีสกฺวเน อสุรา วสนฺติ ฯ เต “อภินฺวา เทวปฺตฺตา
นิพฺพตฺตาคี ทิพฺพปานํ สชฺชยีสฺสุ ฯ สกุโก อตฺตโน ปริสาย กสฺสจ
อปฺวันตฺถาย สญฺญํ อทาสี ฯ อสุรา ทิพฺพปานํ ปิวิตฺวา ปมชฺชีสฺสุ ฯ
สกุโก “กั เม อิมหิ สาธารณฺเน รชฺเชนาติ อตฺตโน ปริสาย
สญฺญํ ทตฺวา เต ปาเทสุ คาหาเปตฺวา มหาสมุทฺเท จิปาเปสิ ฯ
เต อวิสิรา สมุทฺเท ปตีสฺสุ ฯ อถ เนสํ ปุณฺณานุกาเวเน สินฺธุโร
เหฏฺฐิมตฺเต อสุรวิมานนฺนาม นิพฺพตฺติ ฯ จิตฺตปาตฺติ นาม นิพฺพตฺติ ฯ
เทवासฺสรสฺงคามे ปน อสุเรสุ ปราชิตฺเตสุ ทสโยชนสทฺสสํ ตาวตีส-
เทวนครํ นาม นิพฺพตฺติ ฯ ตสฺส ปน นครสฺส ปาจันปจฺฉิมทฺวารานํ
อนฺตรา ทสโยชนสทฺสสํ โหติ, ตถา ทกฺขิณฺตฺตรทฺวารานํ ฯ ตํ ปน
นครํ ทฺวารสทฺสยฺยตฺตํ อโหสิ อารามโปกฺขรณฺิปฏิมณฺฑิตํ, ตสฺส
มชฺฉเ สาถาย นิสฺสนฺเทน ตโยชนสตุพฺเพเหหิ ฐเชหิ ปฏิมณฺฑิต
สตุตฺตรตฺนมโย สตุตโยชนสตุพฺเพโห เวชยนฺโต นาม ปาสาท
อูกคจฺฉิ ฯ สุวณฺณยฺยจีสฺสุ มณฺธิธา อเหสํ, มณฺธิยฺยจีสฺสุ สุวณฺณธา,
ปฺวาลยฺยจีสฺสุ มุตฺตธาธา, มุตฺตตายฺยจีสฺสุ ปฺวาลธา, สตุตฺตรตฺนยฺยจีสฺสุ
สตุตฺตรตฺนธา ฯ มชฺฉเ จิตฺ ฐโ ช ตโยชนสตุพฺเพโห อโหสิ ฯ อิติ
สาถาย นิสฺสนฺเทน โยชนสทฺสยฺยพฺเพโห ปาสาท สตุตฺตรตฺนมโย ว

หุตวา นิพพตติ ฯ โกวิลารรูกขสฺส นิสฺสนุเทน สมนฺตา ติโยชนสต-
 ปริมณฺทโล ปาริจฺจตฺตโก นิพพตติ ฯ ปาสาณผลกสฺส นิสฺสนุเทน
 ปาริจฺจตฺตกมุเล ทิมโต สฺภุจฺจโยชนา วิตุถารโต ปณฺณาสโยชนา
 พหลโต ปณฺณรสโยชนา ชยสุมนาลตฺตกปาฏฺฐลิวนุณฺนา ปณฺฑกมุพล-
 สฺสิลา นิพพตติ ยตฺถ นิสฺสินฺนกาเล อุพฺพทฺมกาโย ปวิสฺติ อุฏฺฐิตกาเล
 อุนฺนเมติ ปุณฺน ปริปุเรติ ฯ หตฺถิ ปนฺ เอราวโณ นาม เทวปฺตุโต
 หุตวา นิพพตติ ฯ เทวโลกสฺมึ หิ ติริจฺจนาณคตา น โหนฺติ: ตสฺมา
 โส อุกฺขณกัฬาย นิกฺขมฺนกาเล อตฺตภาวํ วิชฺหิตฺวา ทิยฺยทฺม-
 โยชนสตฺติโก เอราวโณ นาม หตฺถิ อโหสิ ฯ

กริยาของมฆมาณพ ๓ คนเกิดในภพดาวดึงส์

(หน้า ๑๐๔ - ๑๐๕ โส เตตฺถีสฺชานัน - โฆหยมาณา วิจฺรฺนฺติ)

—————> โส เตตฺถีสฺชานัน
 อตฺถาย เตตฺถีสฺกมุเก มาเปสิ ฯ อาวฺภูณฺเน ติกาวฺตปฺปมาโณ
 อายามโต อทฺมโยชนปฺปมาโณ ฯ สพฺเพสํ มชฺเฌ สกฺกสฺส อตฺถาย
 สฺทสฺสนํ นาม ตีสฺโยชนิกํ กุมภํ มาเปสิ ฯ ตสฺส อุปฺริ ทฺวาทส-
 โยชนิกอ รตนมณฺฑปโป โหติ ฯ ตตฺถ อนฺตรนฺตรรา สตฺตรตฺนมยา
 โยชนุพฺเพธา ธฺชา อุฏฺฐหนฺติ ฯ ปริยฺนฺเต กิณฺณิกชาลํ โอลมฺเพติ, ยสฺส
 มนฺทฺวาเทริตสฺส ปณฺจจฺกิกตฺริยสทฺทสมฺมิสฺโส ทิพฺพคิตฺสทฺโท วิย
 สโร นิจฺฉรฺติ ฯ มณฺฑปมชฺเฌ สกฺกสฺส โยชนิกอ มณฺโปลลฺงโก
 สฺุปลฺณตฺโต โหติ, ตตฺถ สกฺโก นิสฺสีทฺติ ฯ เตตฺถีสฺทฺวปฺตุตา อตฺตโน
 กุมฺเก รตนปลฺลฺงเก นิสฺสีทฺสฺส ฯ เตตฺถีสฺสาย กุมฺภานํ เอเกกสฺมึ กุมฺเก
 สตฺต สตฺต ทนฺเต มาเปสิ ฯ เตสฺุ เอเกโก ปณฺณาสโยชนายาโม ฯ

เอเกกสุมิ ทนฺเต สตุต สตุต ไปกฺขรณฺโง โหนฺติ, เอเกกาย
 ไปกฺขรณฺยา สตุต สตุต ปทุมนิกจฺฉานฺนิ โหนฺติ, เอเกกสุมิ คจฺฉ
 สตุต สตุต ปุปฺพานิ โหนฺติ, เอเกกสุมิ ปุปฺเพ สตุต สตุต ปตฺตานิ
 โหนฺติ, เอเกกสุมิ ปตฺเต สตุต สตุต เทวธิตโร นจฺฉนฺติ; เอวํ
 สมฺนฺตา ปญฺญาสโยชนฺญาเนสุ หตฺถิทนฺเตสุเยว นจฺฉสมฺชฺชา โหนฺติ ฯ
 เอวํ มหนฺตํ ยสํ อนุภวฺนฺโต สกฺโก เทวราชา วิจฺรติ ฯ

สุธฺมมาปี กาลํ กตฺวา คนฺตฺวา ตตฺถเวย นิพฺพตฺติ, ตสฺสา
 สุธฺมมา นาม ปญฺจโยชนฺสติกา เทวสฺภา นิพฺพตฺติ ฯ ตโต รมณฺียตรํ
 กิร อญฺญํ จานํ นาม นตฺถิ ฯ มาสสฺส อฏฺฐมีทิวเส ธมฺมสฺสวํ
 ตตฺถเวย โหติ ฯ ยาวชฺชตฺตนา อญฺญตรํ รมณฺียํ จานํ ทิสฺวา “สุธฺมมา
 เทวสฺภา วิทยาตี วทนฺติ ฯ สุนฺนทาปี กาลํ กตฺวา คนฺตฺวา ตตฺถเวย
 นิพฺพตฺติ ฯ ตสฺสา ปญฺจโยชนฺสติกา นนฺทา นาม ไปกฺขรณฺี นิพฺพตฺติ ฯ
 สฺจิจิตฺตาปี กาลํ กตฺวา คนฺตฺวา ตตฺถเวย นิพฺพตฺติ ฯ ตสฺสาปี ปญฺจ-
 โยชนฺสติกํ จิตฺตลตฺตาวํ นาม นิพฺพตฺติ, ยตฺถ อุปฺปนฺนปุพฺพนิมิตฺเต
 เทวปฺตฺเต เนตฺวา โมหยฺมานา วิจฺรนฺติ ฯ

นางสุชาดาเกิดเป็นนางนกยาง

(หน้า ๑๐๕- ๑๐๖ สุชาดา ปน กาลํ - อุทเท วิสฺสชฺเชสิ)

สุชาดา ปน กาลํ กตฺวา เอกิสฺสา คิริกนฺทราย พกสฺกฺกนิกา
 หุตฺวา นิพฺพตฺติ ฯ สกฺโก อตฺตโน ปริจาริกาโย โอลเณนฺโต
 “สุธฺมมา อิเธว นิพฺพตฺตา ฯ ตถา สุนฺนทา จ สฺจิจิตฺตา จาติ ญตฺวา
 “สุชาตา นุ โข กุหิ นิพฺพตฺตาติ จินฺเตนฺโต ตํ ตตฺถ นิพฺพตฺตํ

ทิสฺวา “อัย พาลา กิลฺจิจิ ปุณฺณํ อกฺตฺวา อิทานิ ตฺริจฺฉานโยนินฺยํ
 นิพฺพตฺตา, อิทานิปี นํ ปุณฺณํ การาเปตฺวา อิทาเนตฺถุ ฆฺฏฺฐิตฺติ,
 อตฺตภาวํ วิชฺหิตฺวา อณฺเฏตกเวเสน ตสฺสา สนฺติกํ คนฺตฺวา “กั
 กโรนฺตี อึธ วิจฺรสีติ ปุจฺฉิ ฯ “โก ปน ตฺวํ สามีติ ฯ “อหํ เต
 สามิโก มโหมติ ฯ “กุหิ นิพฺพตฺโตสิ สามีติ ฯ “อหํ ตาวตฺตีสเทวโลเก
 นิพฺพตฺโตมฺหิ, ตว สหายิกานํ ปน นิพฺพตฺตฺถุจฺฉานํ ชานาสีติ ฯ “น
 ชานามิ สามีติ ฯ “ตปิ มเมว สนฺติเก นิพฺพตฺตา, ปสฺสิสฺสสฺสิตฺเต
 สหายิกาติ ฯ “กถาหํ ตตฺถ คมิสฺสามีติ ฯ สกฺโก “อหํ ตํ ตตฺถ
 เนสฺสามีติ วตฺวา เทวโลกํ เนตฺวา นนฺทาย โปกฺขรณฺนิยา ตีเร
 วิสฺสขฺเชตฺวา อิตฺราสํ ติสฺสนนฺ อารุเจสิ “ตฺมฺหากํ สหายิกํ
 สฺชชาติํ ปสฺสิสฺสสฺสชาติ ฯ “กุหิ สา เทวาติ ฯ “นนฺทาย โปกฺขรณฺนิยา
 ตีเร จิตฺตาติ อหา ฯ ตา ติสฺโสปี ตตฺถ คนฺตฺวา “อโห อยฺยาย
 รูปํ, อโห อตฺตภาวมนฺทสนฺส ผลํ: อิทานิสฺสา ตฺถุทํ ปสฺสส,
 ชงฺฆมา ปสฺสส, ปาเท ปสฺสส, โสภติ วตฺสสา อตฺตภาโวติ เกพี
 กตฺวา ปกฺกมฺมีสุ ฯ ปุน สกฺโก ตสฺสา สนฺติกํ คนฺตฺวา “ทิจฺฉา
 เต สหายิกาติ วตฺวา, “ทิจฺฉา มํ อุปฺพลฺเขตฺวา คตา, ตตฺถเวย
 มํ เนหิตฺติ วุตฺเต, ตํ ตตฺถเวย เนตฺวา อุทเก วิสฺสขฺเชตฺวา “ทิจฺฉา
 เต ตาสํ สมฺปตฺตฺติติ ปุจฺฉิ ฯ “ทิจฺฉา เม เทวาติ ฯ “ตยาปี ตตฺถ
 นิพฺพตฺตฺนุปายํ กาคฺตุ ฆฺฏฺฐิตฺติ ฯ “กั กโรมิ เทวาติ ฯ “มยา ทินนํ
 โอวาทํ รกฺขิสฺสสฺสิตฺติ ฯ “รกฺขิสฺสสามิ เทวาติ ฯ อถสฺสา ปณฺจ สีลานิ
 ทตฺวา “อปฺปมตฺตา รกฺขาหิตฺติ วตฺวา ปกฺกามิ ฯ सा ततो पञ्चजय
 संयं मत्तमञ्जकेयव प्रियेसित्वा खातति ฯ सको गतिपाहजयेन
 तससा वीमंसनतถाय कन्तवा वालुकापिण्णजे मत्तमञ्जके विय हुत्वा

อุตตนาโน นิปชชช ๑ สา ตํ ทิสฺวา “มตฺมจฺฉโกติ สลฺยาย อคฺคเหสิ ๑
 มจฺฉเ คิลนกาเล นนฺคฺฉจฺ จาเลสิ ๑ สา “ชีวมจฺฉโกติ อุทเก
 วิสฺสชฺเชสิ ๑

นางสุชาดาเกิดเป็นลูกสาวช่างหม้อ

(หน้า ๑๐๖-๑๐๘ โส โลกํ วิดีนาเมตฺวา - วตฺวา ปกฺกามิ)

—————> โส โลกํ วิดีนาเมตฺวา ปุณฺ ตสฺสา ปุโรโต อุตฺตนาโน
 หุตฺวา นิปชชช ๑ ปุณฺ สา “มตฺมจฺฉโกติ สลฺยาย คเหตฺวา คิลนกาเล
 อคฺคนนฺคฺฉจฺ จาเลนฺตํ ทิสฺวา “ชีวมจฺฉโกติ วิสฺสชฺเชสิ ๑ เอวํ ติกฺขตฺตํ
 วิมฺสิตฺวา “สาธุกํ สีลํ รกฺขสีติ อตฺตนาณํ ชานาเปตฺวา “อหํ ตว
 วิมฺสนตฺถาย อากโต, สาธุกํ สีลํ รกฺขสี, เอวํ รกฺขมานา นจิริสฺเสว
 มม สนฺติเก นิพฺพตฺติสฺสสิ, อปฺปมตฺตา โหหีติ วตฺวา ปกฺกามิ ๑
 สา ตโต ปฏฺจาย สยํ มตฺมจฺฉํ ลภฺติ วา โน วา, อลภฺมานา
 กติปาหจฺเจเนว สฺสสฺสิตฺวา กาลํ กตฺวา ตสฺส สีลสฺส พลฺเณ
 พาราณสียํ กุมฺภการสฺส ธีตา หุตฺวา นิพฺพตฺติ ๑

อถสฺสา ปณฺณรตฺโสพสฺวสฺสุทฺเทสิกกาเล สกฺโก “กุหี นุ โข
 สา นิพฺพตฺตาติ อวชฺเชนฺโต ทิสฺวา “อิทานิ มยา ตตฺถ คนฺตํ
 วฏฺฐตีติ เอลาพุกวณฺเณน ปณฺณายมานะหิ สตฺตหิ รตฺเนหิ ยานกํ
 ปุเรตฺวา ปาเชนฺโต พาราณสียํ ปวิสฺสิตฺวา “เอลาพุกานิ คณฺหถาติ
 อุกฺโขเมเสนฺโต วีถี ปฏฺิปชชช; มุคฺคมาสาทีนํ คเหตฺวา อากเต ปน
 “มุเลน น เทมีติ วตฺวา, “กถํ เทสีติ วุตฺเต, “อหํ สีลรกฺขิกาย
 อิตฺถิยา ทมฺมีติ อาท ๑ “สีลํ นาม สามิ กิทิสฺ: กิ กภาพฺ อูทาหุ
 นีลาทิวณฺนฺติ ๑ “ตุมฺเห สีลํ ‘กิทิสฺนฺติ น ชานาถ, กิเมว นํ

รกขิสฺสธ, สีสฺรรกขิกาย ปน ทสฺสามีติ ฯ “สามิ เอสา กุมภการสฺส
 ธิตา ‘สีลํ รกขามีติ วิจรติ, เอติสฺสา เทหีติ ฯ สปิ ตํ “เตนหิ มยฺหํ
 เทหิ สามีติ อาห ฯ “กาสิ ตฺวนฺติ ฯ “อํ อวิหิตปฺลยจสีลาติ
 อาห ฯ “ตฺยหเมว ตานิ มยา อาเนตานิติ ฯ สกโก ยานกํ ปาเชนฺโต
 ตสฺสา ฆรํ คนฺตฺวา อญฺเฬหิ อนาหริยํ กตฺวา เอลาพุกวณฺเณน
 เทวทตฺตฺยธนํ ทตฺวา อตฺตานํ ชานาเปตฺวา “อิทํ เต จีวิทฺวตฺตฺยธา
 ธนํ, ปฺลยจ สีลานิ อญฺเฬทานิ กตฺวา รกฺขาหีติ วตฺวา ปกฺกามิ ฯ

ท้าวสักกะปลอมเป็นอสูรชิงนางสุชาดา

(หน้า ๑๐๘ - ๑๐๙ สปิ ตโต จวิตฺวา - ปฏฺยญฺญํ อทาสิ)

สปิ ตโต จวิตฺวา อสุรภวเน อสุรเชฏฺฐจกสฺส ธิตา หุตฺวา
 สกกสฺส เวริมเร นิพฺพตฺติ, ทฺวีสุ ปน อตฺตภาเวสุ สีลสฺส
 สฺรรกขิตตฺตา อภिरูปา อโหสิ สุวณฺณวณฺณา อสาธารณาย รูปสิริยา
 สมนฺนาคตา ฯ เวปจิตฺติ อสุรินฺโท อากตาคตานํ “ตฺมฺเห มม ธิตฺ
 อนุจฺฉวิกา น โหเถติ ตํ กสฺสจฺจ อทตฺวา “มม ธิตา อตฺตนา ว
 อตฺตโน อนุจฺฉวิกํ สามิกํ อุปฺธาเรสฺสตีติ อสุรพลํ สนฺนิปาตาเปตฺวา
 “ตฺยหํ อนุจฺฉวิกํ สามิกํ คนฺหาหีติ ตสฺสา หตฺเถ ปุปฺฟทามํ
 อทาสิ ฯ ตสฺมี ฆเณ สกโก ตสฺสา นิพฺพตฺตฺกฺจฺจํ โอลเณนฺโต
 ตํ ปวตฺตี ญตฺวา “อิทานิ มยา คนฺตฺวา ตํ อาเนตํ วฏฺฐตีติ
 มหฺลลกอสุรวณฺณํ นิมนฺนิตฺวา คนฺตฺวา ปรีสปริยนฺเต อญฺจาสิ ฯ
 สปิ อิตฺโต จิตฺโต จ โอลเณนฺตี ตํ ทิฏฺฐมตฺตา ว ปุพฺพสนฺนิวาสวเสน
 อุปฺปนฺเนน เปเมน มโหเมเนว อชฺโฌตฺถตฺททฺยา หุตฺวา “เอโส
 เม สามิกฺโกติ ตสฺส อุปฺริ ปุพฺพทามํ จิปี ฯ อสุรา “อมฺหากํ ราชา

เอตตํ กาลํ ธีตุ อนุจฉวิกํ อลภิตฺวา อิทานิ ลภี, อยเมวสฺส ธีตุ
 ปีตามหโต มหาลลโก อนุจฉวิกโต ลชชมานา ปกุกมฺสฺสุ ๗ สกโกปี
 ตํ หตฺเถ คเหตุวา “สกโกหมสมฺมิตี นทิตฺวา อากาเส ปกขนฺทึ ๗
 อสุรา “วณฺจิตฺมฺหา ชรสกฺเกนาติ ตํ อนุพนฺธึสุ๗ มาตลฺลิสงฺคาหโก
 เวชยนฺตรณํ อหริตฺวา อนุตรามคฺเค จเปสึ ๗ สกโก ตํ ตตฺถ
 อาโรเปตฺวา เทวนคราภิมุโข ปายาสึ ๗ อถสฺส สิมฺพลินฺนํ สมฺปตฺตกาเล
 รตสทฺทํ สุตฺวา ภีตา ครุพฺโปตฺกา วิรวีสฺสุ ๗ เตสํ สทฺทํ สุตฺวา
 สกโก มาตลฺลึ ปุจฺฉิ “เก เอเต วิรวนฺตีสึติ ๗ “ครุพฺโปตฺกา เทวาติ ๗
 “กัการณาติ ๗ “รตสทฺทํ สุตฺวา มรณภเยนาติ ๗ “มํ เอกํ นิสฺสาย
 เอตฺตโก ทิโช รตเวเคน วิจฺฉณฺนิโต, มา นสฺสึ, นีวตฺเตหิ รตฺนฺติ ๗
 โส สินฺทฺวสฺสสฺส ทณฺฑเกน สณฺณํ ทตฺวา รณํ นีวตฺเตสึ ๗
 ตํ ทิสฺวา อสุรา “ชรสกโก อสุรปุโรโต ปฏฺจาย ปลาชนฺโต อิทานิ
 รณํ นีวตฺเตสึ, อทฺธาเนน อุปตฺถมฺโก ลทฺโธ ภวิสฺสตีติ นีวตฺติตฺวา
 อากตมคฺเคเนว อสุรปุริ ปวิสิตฺวา ปุณ สีสํ น อุกฺกิปฺปึสุ ๗ สกโกปี
 สุขํ อสุรกณฺณํ เทวนครํ เนตฺวา อทฺตมเตยฺยานํ อจฺฉราโกณฺณินฺนํเชฏฺฐ
 จกฺกฺจฺจาเน จเปสึ ๗ สว สกุกํ วริ ยาจิ “มหาราช มม อิมสมฺมึเทว
 โลเก มาตาปีตโร วา ภาตฺติกภคินิโย วา นตฺถิ; ยตฺถ ยตฺถ คจฺฉ
 สึ, ตตฺถ ตตฺถ มํ คเหตุวา คจฺฉเยยาสีติ ๗ โส “สาธฺตุติ ตสฺสา
 ปฏฺธิณฺณํ อทาสึ ๗

อานิสงส์ของความไม่ประมาท

(หน้า ๑๐๙ -๑๑๐ ตโต ปฏุจาย - สกุก วตุถ)

ตโต ปฏุจาย จ จิตตปาดลียา ปุ่ปผิตาย, อสุรา “อมุหากั
 ทิพพปาริจจตุตทกสส ปุ่ปผนกาโลติ สณณาย ยุตฺตถาย สกุกั
 อภิชฺชณฺติคามา อภิชฺชํสู ๑ สกุกอ เหฏฺฐาสมฺมุเท นาคานํ อารกั
 อทาสี, ตโต สุปณณานํ, ตโต กุมภณฺฑานํ, ตโต ยกฺขานํ, ตโต
 จตฺตุนํ มหาราชานํ, สพฺพุปริ ปน เทวณฺครทฺวาเรสุ วชิรหตฺถา
 อินฺทปฏฺฐิมา จเปสิ ๑ อสุรา นาคาทโย ชินิตฺวา อาคตาปี อินฺทปฏฺฐิมา
 ทูโรติ ทิสฺวา “สกุกอ นิกฺขนฺโตติ ปลาณฺนติ ๑

“เอวํ มหาลึ มโฆ มาณโว อปฺปมาทปฏฺฐิพํ ปฏฺฐิพชฺชึ; เอวํ
 อปฺปมตฺโต จ ปเนส เอวรूपํ อิสฺสรียํ ปตฺวา ทฺวิสุ เทวโลเกสุ
 รชชํ การลึ, อปฺปมาโท นามเส พุทฺธาทีหึ ปสฺตฺโถ, อปฺปมาทํ หึ
 นิสฺสาย สพฺเพสํปี โลกียโลกุตฺตรานํ วิเสสานํ อริคโม โหติตี
 วตฺวา อิมํ คาถมาห

"อปฺปมาเทน มฆฺวา เทวานํ เสฏฺฐจฺตํ คโต;

อปฺปมาทํ ปสฺสนฺติ, ปมาโท ครหิโต สทาติ ๑

ตตฺถ อปฺปมาเทนาคี: อจลคามे ภูมิปปเทเส โสธนํ อาทึ
 กตฺวา กเตน อปฺปมาเทน ๑ มฆฺวาตี: อิทานึ “มฆฺวาตี ปณฺญาโต
 มโฆ มาณโว ทฺวินนํ เทวโลกานํ ราชภาเวณ เทวานํ เสฏฺฐจฺตํ
 คโต ๑ ปสฺสนฺตีตี: พุทฺธาทโย ปณฺฑิตา อปฺปมาทเมว โถเมนฺติ
 วณฺณณฺนติ ๑ กึการณา? สพฺเพสํ โลกียโลกุตฺตรานํ วิเสสานํ
 ปฏฺฐิลาภการณตฺตา ๑ ปมาโท ครหิโต สทาตี: ปมาโท ปน
 เตหึ อริเยหึ นิจจํ ครหิโต นินฺทิตฺวา ๑ กึการณา? สพฺพวิปตฺตึนํ

โครงการพัฒนาบทเรียนออนไลน์และสื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาบาลี

มูลภาวะโต ฯ มนุสสุโทภคย์ วา หิ อปายุปตฺติ วา สพฺพา
ปมาทมุฏิกายเววติ ฯ

คาถาปริโยสานเน มหาลลิตฺจฉวี โสตาปตฺติผล ปตฺติฏฺจหิ,
สมฺปตฺตปริสาปี พหุ โสตาปนฺนาทโย ชาตาทิ ฯ

สกก วตฺถุ ฯ